

A Társaság

Erdélyi felv.

**Augusztia királyi hercegasszony
a magyar Vörös Kereszt szolgálatában**

A legjobb német pezsgő!

**FEIST-FELDGRAU
FEIST-CABINET
FEIST-CORDON
FEIST-ROTWEIN-SEKT**

FEIST PEZSGÓGYÁR r.-t., Frankfurt a. M. Alap. 1828.

Főraktár Magyarország részére:

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 10. Telefon 81-84.

Megjelent az 1916. évi

HÖLGYEK NAPTÁRA

Szerkeszti: S. BOKOR MALVIN. Kapható minden könyvkereskedésben.

CSÁSZ. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ

HARIS ZEILLINGER ÉS TSA

□□□ A KÉK CSILLAGHOZ □□□

MENYASSZONYI KELENGYÉK, VÁSZON ASZTALNEMŰEK, NŐI- ÉS FÉRFI FEHÉRNEMŰEK LEGÚJABB MODELLEK SZERINT
BUDAPEST, IV. KER.,
VÁCI-U. 16.

A Társaság RÉSZÉRE HIRDETÉSEK FELVÉTELEK A LAP KIADÓHIVATALÁBAN RITZ-SZÁLLÓ, BUDAPEST.

Racz Daniel

*Budapest,
IV., Riggó-utca 2.*

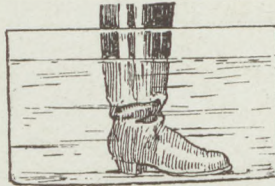
A BIKSZÁDI VIZ

szerencsés vegyi összetételénél fogva hatásában felülmúlja a gleichenbergi, emsi, seltersi vizeket. Ideálja a lugos-sós ásványvizeknek s igazi gyógykincs a szenvedő emberiség számára. Idült hurutos bántalmak, vesekő, angol- és görvélykór pompásan orvosolhatók

Kitűnő asztalviz.

vele.

Kitűnő asztalviz.

Nedves lábak

ellen csak úgy védekezhetünk, ha a bakancsot, csizmát a rég bevált izoláló hatású „CAMPOLIN” törvényileg védett vízhatlan bőrkenőccsel kenjük.

Kérjen prospektust az egyedüli gyártója:

**Krayer E. és Társa cégtől, Budapest,
V., Váci-ut 34. szám.**

Fiókok: V. kerület, Váci-ut 6. szám és IV. kerület, Királyi Pál-utca 20. sz. (Kálvin-tér mellett). — III. kerület, Flórián-tér 18. sz. — Ujpesten: Árpád-ut 40.

Téli divat.

Földszint: bársonyok, posztók, divatkelmék és selymek.

Első és második emelet: utcai-, séta- és estélyi ruhák. Prémárúk, bundák, szörme-garnitúrák, echarpes és karmantyú.

ÁRVAY JÁNOS ÉS TÁRSA

CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI UDVARI SZÁLLÍTÓ

BUDAPEST, V., BÉCSI-UTCA 9. SZÁM.

ALAPITTATOTT 1849.

LITTKÉ

*Casino
for England
Cremant Rosé
Sport*

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI HETILAP

A PARK-KLUB, AZ URI-KLUB, A GOLF-KLUB, A MAGYAR UNIO-KLUB ÉS A POZSONYI URI-KLUB HIVATALOS LAPJA

FŐSZERKESZTŐ: DOBAY ISTVÁN DR. – TÁRSSZERKESZTŐ: SZÉNÁSY SÁNDOR DR. EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, RITZ-SZÁLLÓ. – TELEFONSZÁM: 60-88.

II. évf.
47-dik szám.

Előfizetési árak: egy évre 18 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor. Egyes szám ára 40 fill.

Budapest,
1915 november 25.

Erdődi Pálffy-Daun Aimée grófnő.

D'Ora műterem felv.

A CSÁSZÁRNŐ KATONÁJA.

Írta BÓNYI ADORJÁN.

III.

Felicián már kicsit fáradt volt, elhúzódott, hogy pihenjen valahol és a homlokát törölgette a csipkés kendővel, mely bizonyosan egy kedves hölgy emléke gyanánt rejtőzködött a zsebében.

A gárdatiszti uniformisban volt, álarc nélkül, mint a tiszték itt legtöbben. A finom dévajkodások, apró kacagások, tréfás barátkozások között ott állt Felicián magánosan és arra gondolt, hogy valami hűsítő italt kell innia.

Ekkor úgy érezte, hogy valaki néz rá. Körülnézett, hogy megkeresse az idegen szempárt. És a mint körülnézett, nem messzire három alakot vett észre, a kik eddig föl sem tűntek neki.

Egy hölgy állt ott, két férfival. A hölgy alacsony volt és vékony termetű, feszes dominó volt rajta, fekete dominó, a fekete selyemszövetbe apró aranyhalak voltak himezve. A két férfin egyforma pásztorjelmez volt és mindhárójuk arcát fekete selyemálarc fődte el.

Felicián a hölgyre nézett, de az épp ebben a percben kapta el róla a tekintetét. Felicián kicsit érdeklődve figyelte. A három maszka szótlanul állt egymás mellett. Azután az aranyhalas hölgy a magasabb férfihoz fordult és mondott neki valamit. A két pásztor összenézett, rövid szavakat váltottak, azután a magasabb bólintott a fejével és valamit mondott a nőnek.

Felicián elfordult. Vállat vont. Mit érdekli őt az a három? Inni kellene inkább valamit. Narancsbort jégbehűtve vagy francia, vörös, gyöngyöző muskotályt, a mibe szénsavat szorított bele évekkal előbb a champagne borás.

Megfordult, hogy átmegy az italok termébe. Ekkor könnyű érintést érzett a vállán.

Visszanézett: az aranyhalas dominó állt előtte.

— Táncolj velem egyet, gárdahadnagy, — mondta egy suttogásra fojtott asszonyi hang.

Egy perc múlva már összesimulva haladtak a többi száz meg száz pár között.

A hegedük egészen halkán énekeltek az oszlopos emelvényen és a facimbalom mé-lázva kísérte játékkukat.

Felicián két gyöngé kart érzett a vállán és egy nagyon jó, nagyon halavány parfüm illatát a nő ruhájából.

A selyemálarc alól csak egy ke-rek, puha és fehér áll látszott elő, egy nagyon kicsiny, piros és finom száj és a szóke, dús, könnyen puderezett hajtömeg.

Felicián egy pillanatig tűnődött. Mintha már látta volna valahol ezt a kis száját, ezt a nehéz kontyot. De hol?

— Te jól táncolsz, gárdahadnagy, — mondta a suttogó asszonyhang és a kicsiny réseken előtűnő kék szemek bágyadt fénnel lehunyódtak.

— És te is, kis aranyhal, — felelte a gárdista. — Ismerlek-e vajjon tégedet?

A szóke fej bólintott.

— Azt hiszem, igen.

— Te nagyon szép lehetsz, aranyhalacska. A szájad nagyon finom és kicsiny. Kár, hogy messzi van tőlem, bizonyosan meleg lehet, a mikor hozzáér egy férfi szája. A hajad is nagyon szép, talán nem is láttam még ilyen szép haját. A szemed... a szemedből nem sokat látok, mert mindég lesütöd. De az orrod is bizonyosan finom és szép lehet és az arcod fehér, mint a legelső virág, a mely tavasszal a hó alól kidugja fejét. Megmutatod nekem ma este az arcodat?

A fekete dominó a fejét rázta.

— Nem lehet. Figyelnek rám.

— Kár. Pedig te finom kis dáma lehetsz. Bizonyosan nem vagy polgárkisasszony, de még csak színésznő sem. Talán bejáratos vagy az udvarhoz is, mert a gavottot oly szépen táncolod, mint ott szokták.

A nő nevetett.

— De egy pohár hideg francia bort csak megiszol velem? Abban nincs semmi rossz és itt észrevétlenül eltűnhetünk az oszlopok között. Szeretnék egy kicsit elbeszélgetni veled.

A fekete dominó csak a fejét rázta.

— Nem lehet. Figyelnek rám.

— Pedig nekem okvetlen beszélnem kell veled. Valahogy nem olyan vagy, mint a többiek. Kíváncsi vagyok rád, mert itt a végén mindenki engedni szokott a kérésnek és felhajtja álarcát, ha szépen könyörög az ember. Holnap sem beszélhetünk egymással?

Az aranyhalacska gondolkozott.

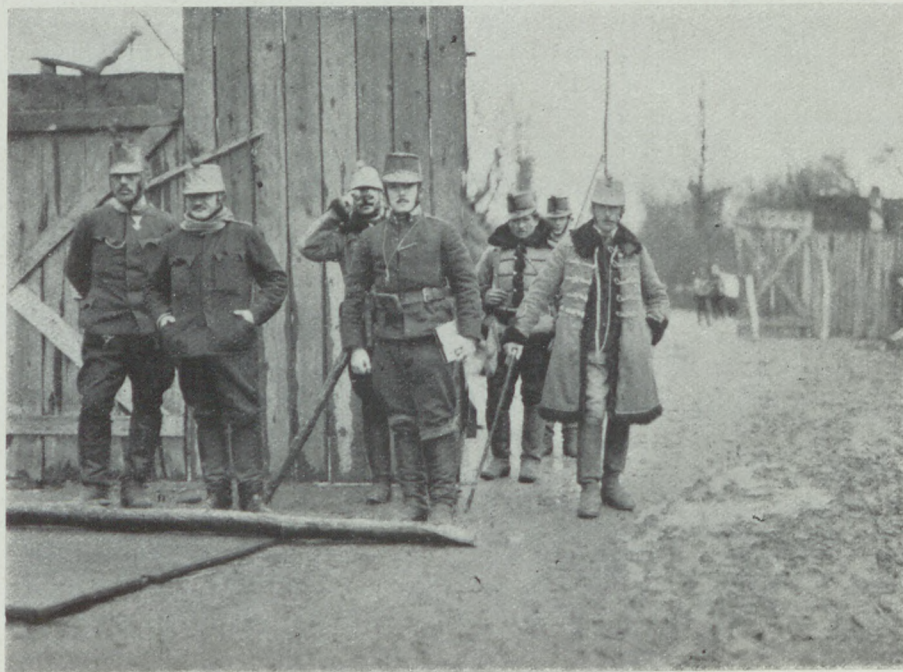
A zenészek az utolsó ütemeket játszották.

— Holnap délelőtt tizenegykor légy a Várkertben, te gárdista. Ott majd találkozni fogsz velem, — mondta és az ajka körül játékos mosoly játszott.

A táncnak vége volt. Az aranyhalas dominó egyszerre kiszakította magát a Felicián karjaiból, visszasietett a régi helyére a két pásztor közé és Felicián jóformán még utána sem nézhetett, már eltűntek mindhárman a hangos és színes és örvénylő tömegben.

Felicián még jó darab ideig kereste. Kereste a hosszú folyosókon, kereste a márványfalas nagy táncteremben, kereste az öltözőkben és az érkező szobákban és a ruhatárakban és az erkélyeken és mindenütt, de a fekete dominónak nyomave-szett a két pásztorral együtt.

Felicián végül is vállat vont. Hiszen holnap

Vilmos-huszárok az északi harctéren. Balról-jobbra: Jankovich alezredes, Berzeviczy ezredes, Wolff és Péchy. Sárdy Tibor huszárkapitány felv.

ugyis találkoznak. És a mikor jóval később kilépett a lépcsős előcsarnokból a csillagos éjszakába, — keleten már hajnalra sáppadozott az égbolt, — Felicián elmosolyodott és azt mondta magában:

— Tehát holnap tizenegykor.

Végigment a folyóparton. Azután a régi Belvárosba fordult, a hol az utcák szűkek és sötétek, de a hol a legnemesebb paloták tartják esti csókra homlokukat a fölkelő holdvilágnak.

Felicián hazafelé ballagott a lélektelen utcákon. Egyszerre egy sötét sarkon három fekete alak ugrott eléje. Felicián nem volt gyáva ember; kicsit meghátrált, de csak azért, hogy idejekorán kiránthassa finompengejű kardját.

Őt tartották a város egyik legjobb vivójának, de, Istenem, a három utonálló kezében egy-egy fényes törvillant meg és ő mégis csak egyedül volt...

Reggelre a belvárosi utca sarkán egy vérbefagyott csavargófélét találtak, egy másik egy háznak a lépcsőjén üldögélt, a vérző és fájó oldalát tapogatta és jajveszékelve sírta el az arrajáró őrségnek, hogy egy harmadik csavargó, a kit nem ismernek, az éjszaka orvul megtámadta és összeszurkálta őket és azután kereket oldott.

IV.

Felicián későn ébredt. A nap már magosan állott; Feliciánnak eszébe jutott a tizenegyórás terminus és ijedten kezdett öltözködni, hogy el ne késsen. De az öltözködés ma valamivel nehezebben ment; az éjszakai kalandban törrel könnyű sebet ejtettek a Felicián jobb karján; ő maga bekötözte; de bizony a seb fáj és égetett kevésbé, mint egy álnok asszony csókja.

Alig, hogy készen volt az öltözködéssel, kopogtak ajtaján. Egy lakáj a palotából levéllel kereste. Felicián a levélből megtudta, hogy pontban tizenegykor jelentkeznie kell az udvarmesteri hivatalban.

Felicián a pokol mélységes fenekére kívánta az

udvarmesteri hivatalt lakájostól, levelestől, udvarmesterestől együtt.

Lehajtott fejjel és szomorúan ballagott által a várkertben és arra gondolt, hogy most itt valahol, talán nem is messzire, egy szőke kis nő várakozik rá, kék szemekkel, meleg kis szájával, talán egy kedves, bájos ismeretség halt meg e percben, mielőtt megszületett volna, azért csak, mert neki éppen most abba az átkozott udvarmesteri hivatalba kell mennie!

— Hadnagy ur, — mondta Abel lovag, mikor Felicián feszesen tisztelegve megállott előtte, — hadd nézzem csak.

Tetőtől-talpig végignézte Feliciánt.

— A kabát rendben. A nadrág szép fehér. A csizmák is jól ragyognak. Keztyű... végig be van gombolva, hadnagy ur? Ede, kevésbé igazítsa meg a második sujtás gombolását. Ugy. És most vigyázat, hadnagy ur. Önnek egy perc múlva Ófelsége színe előtt kell megjelennie.

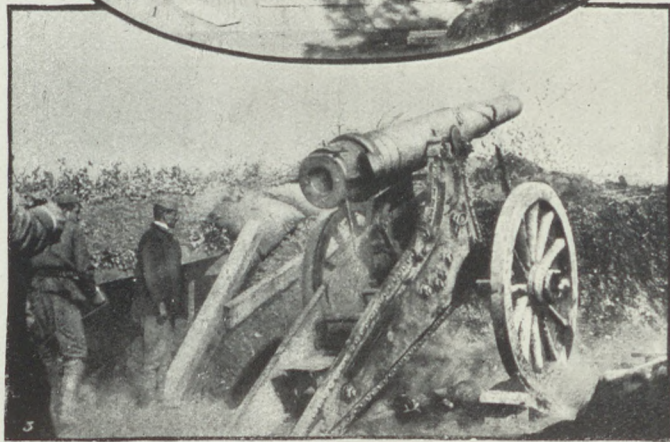
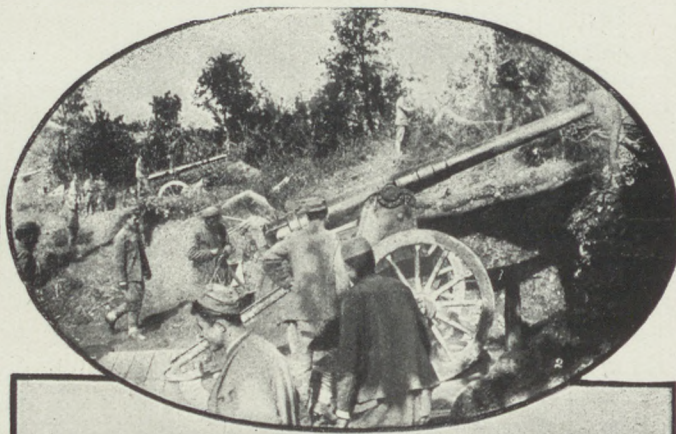
Felicián testét tetőtől-talpig egy vérhullám öntötte el. Neki... Ófelsége színe előtt... Mi ez? Miért van ez? Mit jelentsen ez?

— Ön még fiatal ember, hadnagy ur. Tulságosan fiatal. Tehát jó lesz, ha figyelmébe ajánlom, hogy igyekezzék a végsőkig megőrizni nyugalma és higgadságát. Nem tudom a Felséges Asszony milyen megbízást szándékozik adni Önnek, mert bizonyosan valami ilyen ügyben kell jelentkeznie, de ismétlem, hadnagy ur, e nagy kitüntetés miatt ne veszítse el a fejét.

Felicián összeverte a sarkantyuját.

Abel lovag megindult előtte és egy ajtóhoz vezette. Fölnyitotta az ajtót és Felicián egyedül maradt és a tárt ajtók egész sora meredt eléje. Felicián kevésbé meg volt illetődve, ment előre, egy szobán, két szobán, három szobán keresztül, aztán egy ajtó előtt lakáj állt, a lakáj egy gesztussal a következő szobára mutatott, Felicián belépett, a lakáj becsukta mögötte az ajtót.

Felicián megállt bent és összeverte a sarkantyuját.

A montenegrói harctérről: Nikita nagy ágyú működés közben.

A London News eredeti felvételei után.

A császárnő az ablaknál állt és kinézett a kertbe. A sarkantyupengésre visszafordult, de ott maradt az ablak mellett, könnyű ruhájában, mely nem volt diszes és fejedelmi és a ruha vékony selymét a nyitott ablakon át pajkosan reszkettette a májusi déli szél.

A császárnő hidegen végignézett Feliciánon.

— Hadnagy ur, — mondta halkán és fensőbb-ségeesen, — egy sürgős ügyben kéretem.

Felicián mozdulatlanul állt, a tollas gárdista-csákót kinyújtott jobbkeze mozdulatlanul szoritotta a nadrág széles aranypántjához, csend volt és hallani lehetett, a mint a császárnő nyakában halkán megcsörrent a keskeny aranylánc, a mint a fejét kissé magasabbra emelte.

— Hadnagy ur, — folytatta a császárnő — Ön állítólag kitűnő lovas. Gárdaezredemnek legjobb lovasa Nos, ön ezt most be fogja bizonyítani nekem.

Felicián állt és várt és meg sem mozdult és nem felelt.

— Ezt a levelet Ön elviszi a hugomhoz, Polónia fővárosába, — szólt és egy levelet vett föl az asztalról. — A válasz sürgős. Mennyi idő alatt teszi meg azt az utat, hadnagy ur?

— Jövet-menet négy óra, Felség.

A császárnő bölintott.

— Helyes. A leggyorsabb postakocsi öt és fél óra alatt fordul. Ön mégsem lehet rosszabb lovas a hirénél.

Felicián heves forróságot érzett belől a legfelsőbb elismerésre.

— Tehát itt a levél, hadnagy ur.

A császárnő kinyújtotta a kezét.

Felicián néhány lépést tett előre a vastag, selyempuha szőnyegen. Két lépésre állt az asszonytól.

Átvette a levelet.

— Nem voltak tervei mára hadnagy ur? Tervek, a miket esetleg megrontottam ezzel a megbizással?

A császárnő hangja mintha lágyabban csengett volna.

Felicián zavartan nézett a lábai elé.

— Nem, Felséges Asszonyom.

— Egyáltalán semmi?

— Egyáltalán semmi, Felséges Asszonyom.

A császárnő arcán titokzatos kis mosolygás rebbent végig.

— Sem délelőtt, sem délután?

Felicián érezte, hogy az arca kigyul.

— Sem délelőtt, sem délután, Felséges Asszonyom.

A császárnő mintha nevetést fojtott volna el.

— Nos, hát akkor jól van, hadnagy ur. Kérem, mielőbb induljon és a mint visszaérkezik, azonnal keressen fel a válasszal.

Könnyedén bölintott és ismét az ablak felé fordult.

Felicián összeverte a sarkantyuját, mélyen meghajolt és indulni akart.

— Várjon csak, hadnagy ur, — szólt utána a császárnő az ablak mellől. — Természetesen ez nagy fáradság és én ezt nem kívánom öntől ingyen.

— Oh, Felséges Asszonyom...

— De igen. Ne is ellenkezzék, hadnagy. Önt, ha majd visszatér, egy egészen jelentéktelen jutalomban fogom részesíteni.

(Folyt. köv.)

Magyar tisztiaszonyok bukovinai népviseletben.

Hertelendy huszárcapitány felv.

ŐK NÉGYEN . . .

BOSSZU.

Vérszomjas dalát végigharsogja
Szilaj harsonája országokon át.
S lángok csapnak fel, s jajok sikoltnak,
Ahol meghallják rettentő szavát.

SZERELEM.

Meg-megpendíti játszi hegedűjét
S édes szavára uj mosolygás támad,
Mint hogyha havas, befagyott mezőkön
Csodamódon rózsák sarjadnának.

GYÁSZ.

Sötét fejét mélyen lehajtva játszik . . .
Komor dal zendül mély gordonka húrján.
S lassanként bús halotti mécsék gyúlnak
Kunyhók és paloták sötét ablakán.

BÉKE.

Néma a hárfa szelid, ezüstös húrja,
Fáradt kezét rajt' csak halkán, félve húzza
Egy sápadt asszony. Aztán búsan elhallgat.
Ah! senki sem érti a lány dallamokat . . .

M. Radich Jolán.

Elesett hőseink

névének megőrkítő diszes emléktáblák, templomok vagy középületek falaira, hazai márványból 50 kor.-tól feljebb, köztérre és temetőkre állítandó emlékoszlopok 150 kor.-tól feljebb. Megrendelhetők: „KULATAR“ művészeti sárkökállítás, Budapest, VIII., Köztemető-ut 4. szám alatt.

14-es huszárok az északi harctéren. Balról-jobbra: Schwab, Haidegger, Gregusich, Kardos, Nagy Ákos ezredes, Öhm, Krafft, Jacobs báró, Elekes, Simig huszártisztek. Sárdy Tibor huszárcap. felv.

VÉDKÖTELESSÉG ANGLIÁBAN ?

Irta BING EDE JÁNOS.

Aziránt nem lehet kétségünk, hogy Anglia hosszú háborúra készül, mert csak ebben reméli érvényre jutatni gazdasági fölényét, melytől egyedül várhatja a győzelmet. A brit tehát hű marad sporttradícióihoz: hosszútávfutásra készül, melyben előbb ki akarja fullasztani ellenfeleit, hogy azután ellenállhatatlanul nyomuljon előre s magához ragadja a győzelem palmaágát. Az persze nem jut eszébe, hogy ellenfelei oly előnyt szerezhetnek, melyet nem bír behozni, úgy, hogy taktikájának érvényesítésére már nem is kerülhet a sor. Anglia politikusai jól tudják, hogy az angol tengeri erő csődöt mondott s hogy a hadsereg a központi hatalmak szárazföldi operációival szemben tehetetlen. Saját szempontjukból teljesen érthető tehát az a tervük, hogy a háború kinyújtása révén gyűrjék le a hatalmas erőfeszítéstől kimerülő ellenfelet. Arra nem gondolnak, hogy a középponti hatalmak stratégiai fölénye mihamarabb oly döntő formában mutatkozhatik, hogy az angolt békére kényszeríti.

De tulajdonképpen, ha jól szemügyre vesszük azokat a tényezőket, melyekre Anglia a győzelembe vetett reményeit alapozza, érdekes felfedezést csinálhatunk. Az a cinikusan számító szellem ugyanis, mely legmarkánsabban Sir Edward Grey-nek 1914 augusztusában tett s azóta hirhetté vált kijelentésében mutatkozik, hogy »Anglia nem veszít többet, ha résztvesz a háborúban, mint akkor, ha kimarad belőle«, ez a szellem kétféle fölényt vindikál a szigetországnak: a pénzben és az emberanyagban való felsőbbiséget. A múlt év augusztusának mozgalmas napjai közepette azonban az angol külügyi államtitkárnak sikerült elsiklania ama körülmény felett, hogy Angliának, ha résztvesz a hábo-

ruban, szövetségesei hadviselését is pénzelnie kell, s ma megrökönyödve tapasztalják a City-ben, hogy a gazdag Angliának Newyork-ba kell zarándokolnia, hogy ott megszegyenítő feltételek mellett szerezzen pénzt. A finánciális felsőség tehát chimerának bizonyult. Most nézzük az »emberanyagban« való nagy fölényt, melyről annyit hallunk.

Azokat az embertömegeket, melyeket Anglia még nem vetett a küzdelembe, tudvalévően csak a védkötelesség behozatalával lehetne sorompóba állítani. Ezért merül fel újra meg újra a »conscriptio« kérdése, ezért veti fel egyre-másra az angol és a világsajtó. Folyton irnak róla, s találgatják, lesz-e belőle valóság, vagy sem. Pedig erre a sokat emlegetett és oly kevésbé átgondolt kérdésre csak egy válasz lehetséges, melyen nem is kell hosszasan tünődni: Anglia mai viszonyainak és a normális Angliának csupán futólagos ismeretéből is önként adódik. Akár agitációs eszköznek használják csupán a védkötelesség kérdését, akár komolyan forszírozzák: sohasem lesz megvalósítható, ha még oly nagy veszélyben forog is az ország. Az angol odaadná mindenét, ha országát végveszélyben látná, azaz ha nem ámitaná a kormány és a cenzura; habozás nélkül jelentkezne akkor katonának is, de a védkötelesség kényszerét sohasem fogja magára venni.

Azt mondtuk, hogy a védkötelesség kérdésére egyrészt Albion mai, másrészt normális viszonyai adják meg a választ. Mármost tegyük egy kissé próbára elfogulatlanságunkat — csak ellenségeinknek van szükségük arra, hogy az igazság meghamisításával tartsák ében magukban a lelkesedést. Nyerjen tehát megállapítást az a tény, hogy az angol ujonctoborzás éppen nem járt olyan szomorú eredménnyel, mint a hogy gyakran feltűntették. Az angol hadsereg létszámát ma legalább két millióra becsülhetjük. Annál örvedetesebb, hogy az angolok mégsem bírnak maradandó sikert

kivívni és képtelenek arra, hogy a macedóniai operációk céljaira nagyobb erőt vonhassanak el a többi hadszíntérről.

Az önkéntes toborzási módszer e sikere a védkötelesség ellenségeinek természetesen olyan érvet ad a kezébe, mely az intézmény behozatalát talán egymagában is megghiusithatná. De van még valami, a mi az egész angol nemzet előtt annyira ellenszenves reform megvalósítását lehetetlenné teszi. Az angol hadsereg ugyanis két roppant nehézséggel küzd már ma is: egyik a kiképző erők bénító hiánya, a másik pedig a tisztek fogyatékos tudása. Elismerjük, hogy az angol tisztek halálmegvető bátorságot tanúsítanak, de a katonai szak tudást egyedül bátorsággal pótolni nem lehet. A brit haderőnek tisztekben szenvedett roppant veszteségei éppen erre az oktalán és nem megfontolt bátorságra vezethetők vissza. Ugyaníly markáns defektus a kiképzési közegek ijesztő hiánya is, mely kerékkötője a hadsereg emberpótlásának. Most képzeljük el az elképzelhetetlent, hogy t. i. az angol parlament elfogadná a védkötelességről szóló törvényjavaslatot; hiszen ezzel a nemzetet megoldhatatlan feladat elé állítaná! A legnagyobb béke és teljesen rendezett viszonyok közepette is esztendőök szorgos és szakavatott hangyamunkájára volna szükség, hogy nemzeti hadsereget állítsanak fel, hát még most!

A védkötelesség megvalósítása elé azonban olyan akadályok is gördülnek, melyek az angol ember jelleméből, Anglia rendes fiziognomiájából erednek s ezért még sokkal nyomósabbak, fontosabbak. Hogy az angol ember hazafias, azt ellenségei is hajlandók elismerni. Igen érdekesek és sajtáságosak azonban azok a lelki motívumok, melyekre hazafiasága támaszkodik. Ő az államot holmi közkereseti társaságfélének képzei, mely az ő egyéniségét van hivatva szolgálni, s a melynek erősítésére, kifejlesztésére, megnövesztésére szívesen meghoz minden áldozatot, mert egyéni szabadságának, egzisztenciájának biztosítását várja tőle. De az angol ember hazafiságát nem szabad azért teljesen önző tényezőkre bontani. Az államával szemben elfoglalt álláspontja ugyanis a történeti fejlődés kohójában annyira természetes felfogássá olvadt össze, hogy teljesen az öntudat küszöbe alá került. Ezzel éppen ellentétes állást foglal el a német, a ki a saját egzisztenciáját csupán az állameszme fejlesztésére alkalmas eszköznek tekinti és

Irinyi István, 7-es huszárhadnagy, földmiv. min. fogalmazó. Hősi halált halt az északi harctéren.

Alexander Béla honv. hadnagy.

A Jakimov és Banonin melletti harcokban tanúsított hősi magatartásáért a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

személyes kényelmét habozás nélkül hajlandó feláldozni a közrend, az államhaszon érdekében; e létra következő, már ugyszólván természetellenes fokozatát pedig a japán foglalja el, a ki mikádója halálánál öngyilkosságot is képes elkövetni.

A védkötelesség behozatala bizonyára arculcsapása mindannak, a mit az angol személyi szabadságnak nevez, s a nemzet egyértelműen támadna fel ellene. Éppen az angol arisztokrácia, mely — dicséretére legyen mondva — a legnagyobb lelkesedéssel engedelmesskedett a Kitchner hívásának, éppen ez fejtene ki heves és elkeseredett ellenállást a gyűlölt reformgondolattal szemben. A középosztály keretein belül egyidőre megszűnének a különféle áramlatok, összetömrölne, s a védkötelesség gondolata itt is hasonló fogadtatásra találna, mint a felső körökben. A mi pedig az angol munkásság álláspontját illeti, ezt részletezni valóban felesleges, mert hiszen a kontinens ujságolvasó közönsége is ismeri. Már pedig az angol kormánynak ma nagyobb szüksége van a munkásság jóindulatára, mint valaha, s a brit proletariátus semmiféle eszköztől sem riadna vissza, hogy az intézmény behozatalát meggáolja; már pedig a mai viszonyok között a munkásság önvédelmének legközelebbfekvő eszköze: a sztrájk egymagában is katasztrofális következményekkel járhatna.

Annak az ellenállásnak a számára, melyet a védkötelesség behozatalát célzó komolyabb akció a nemzet minden rétegéből kiváltana, az ulsteri események szolgáltatják a legjobb illusztrációt.

A Home Rule, az ir önkormányzat kérdése, noha az egész angol nemzet közvéleményét foglalkoztatta, közvetlenül mégis csak a hatalmas birodalom aránylag csekély részét: Írországot érintette. Mégis azt láttuk, hogy az önkormányzati törvényjavaslat körül kifejlődött küzdelemben százezrekre rugó fegyveres seregek állottak össze egymás ellen, s Anglia véres polgárharc áldozata, ha a világháború Deus ex Machina ként közbe nem lép. Most gondoljuk meg, hogy a védkötelesség fogalma a nagy angol birodalom minden egyes polgárát érinti s mindegyikből a történeti fejlődés nyomán ösztönszerűvé vált ellenszenvet és ellenkezést váltja ki, s azonnal látni fogjuk, hogy nincsen olyan angol kormány, mely az ilyen törvényjavaslatot meg bírná valósítani.

Öreg népfölkelő.

Moldován Béla rajza.

NAPLÓMBÓL . . .

Irta KÁZMÉR ERNŐ.

(1914—1915.)

Altdorf-Flüelen, 1915. III. 24.

Mily különös, mily csodálatos ez a szó: utazni s milyen szép és csalogató maga az utazás is. Micsoda szédítő boldogság, szinte érzéki gyönyörűség hűvös légből utiköpenybe burkolózva egy szekér szögletében szorosán és kényelmesen elhelyezkedni s a lovak ügetnek. Édesen kerülget az álom s a kerekek berregése, a lovak prüsszögése s a kocsis sajtós hangú éneke, mely mintha valahonnan nagyon messziről jönne és minden, a hold is, túl Flüelen az ismeretlen kikötő, faalkotmányu kupolás templomával, a régi, fekete kőházak az Axenstrasse mentén, oly szép és sehol egy lélek.

Sehol, sehol egy lélek sem: minden alszik. Túl, a Vierwaldstätter-tó csücskében egy ablakban világosság pislákol, talán egy koránkelő pék bajlódik ott a tűzzel, vagy egy elkésett katona tisztítja fegyverét, hogy reggel az első hajóval Luzernbe mehessen.

A kilométert jelző kövek egyre elhagynak bennünket. Szürkülni kezd a reggel, friss, metsző szél kergetődzik s a fehéredő, hideg ég alján halvány rózsaszín sáv mutatkozik. Milyen jól esik az utiköpeny . . . Egy meredeken lassan ereszkedik le a szekér, lent a széles tó ragyog a felkelő nap fényében, a domboldalon virágzó gyümölcsfák, túlnan a kopár havasok, mint a csillagok, versenyt ragyognak a kis falusi templomok keresztjeivel. A zöld, sárga és frissen kapált fekete földekben, az enyhe párában kiágaskodó fenyősudarakban és a varjak seregeiben, a távoli hegyek örökös körvonalaiban mennyi apró jel, mennyi érthetetlen, tit-

kos erő van, mely engemet idevonz. Miért cseng szüntelenül fülemben egy áradozó, bánatos dal, mi emlékül maradt, mint egy fájdalmas csók és körülfogja szívemet. Micsoda megérthetetlen kötelék van köztem és a melódia közt?

Félelmesen fog el az emlékek áradata és az utszélen virágzó orgona és sárga akácbokrokról szeretnék sok-sok virágot tépni, hogy teljes legyen a kép a szép tavaszról, a virágról és egy késői szerelemről.

De kakasok hangosan kukorékolnak, megtépázott szárnyaikkal csattognak, két vén asszony haragosan és veszekedően jön egymás mellett az unalmas, kékes színbe burkolódzó tó mentén.

Reggel van és Altdorfba értünk.

Hosszu, egyemeletes házak, be nem vakolt homlokzatu, sötét tégláju régi vendégfogadók, szijgyártóüzletek és percesboltok. A főtéren Tell Vilmos bronzszobra, szemben vele egy kis korcsma, melynek ablakában egy vörösréz színű emberfej-formájú üst, rajta felírás: »Kupferberg-Gold«.

Véletlenül vagyok itt, vagy unalomból, de mégis kedves és szép a véletlen, hogy Altdorfot így, a hajnali órákban lephettem meg. Az éj nagyon csöndes és minden szó hangzik benne, de hajnalban bátran, igazán szerelmesen dobog a szív és nincs szebb az ismeretlen városkák hajnalainál.

A főtéren egy hotel előtt le is szállok a szekérről, hosszú utiköpenyemet az ülésre dobva, kis kalapom félre csapom és megyek az ismeretlen utcáknak, keresni a Kapuzinerklostert s a Bannwaldot, a »heiliger Hain«-t, hol a kis Walter, mint az Schiller Tell-jében írva van, így szólította meg atyját:

„Vater ist's wahr, dass auf dem Berge dort
Die Bäume bluten, wenn man einen Streich
Drauf führte mit der Axt?“

S a Klausenstrassen át Bürglen, Attinghausen kis falukon keresztül megyek s észre sem veszem, hogy a nap ragyogó hevében, izzó szemekkel, éhesen és részen a sok látnivalótól, csendesesen mint valami álmodozó, még mindig megyek neki a kis erdőnek s az azt követő síkságnak. Már újra látom Flüelent kupolás templomával és nem gondolkodva semmiről és semmit, mint a ki az életen kívül él, megint a tó partján járok s úgy hallok a messzi hajó lapátjának ütését, mint mikor lassan gyepre hull egy érett gyümölcs. Céлом nincs, vágyam nincs, gondolatom nincs — csak emlékeim vannak városkákról, tornyokról, dombos vidékekről, leáldozó napok aranyos tűzéről meg egy színésznőről, kit egy este Baselben — vagy talán máshol? — mikor Altkirch felől jött a rettenetes ágyuszó s a színházban Wagnert énekelte — százan és százan vártak az utcán. Mindenki ujjongott, mindenki virágot dobott feléje — messziről még mindig hallatszott az ágyuszó tompa döreje s kis franciák ajkukon a gloire-ral s szóke németek a Niebelungentreneval mentek egymásnak — s ő még mindig mosolygott. Akkor én a földre hajoltam s eltettem magamnak egy virágszálat, ibolyát, egy drága kis elzászi ibolyát, aztán elmentem haza. S akkor, még szívem forró tisztaságával s a bennem forrongó Wagner-muzsikával sokat gondolkoztam egy eljövendő szerelemről, egy utolsóról a sok, kis csonka szerelem után s az egész életemet átálmodtam csupa költeményben, esti sétákban, robogó villanyosok között, előttünk a város, mögöttünk gyárak s egy elaludt szál gyufával papírra írtam egy leánynevet.

Ó, drága kis elzászi ibolya!

A messzi hajón katonák mennek, a robogó vonatok Chiasso felől menekülteket hoznak. Mindenre her-

Szerb zsákmány bolgár őrizetben.

vadás vár e tikkasztó tavaszban és mégis csak ide-téved a csatakiáltás. Az emberi fájdalom s kétségbe-esés megbotlik a határon, mint a hogy Gessler elbukott saját kalapja előtt. A Stauffacherek, a Walter Fürstök s az Itel Redingek ma is élnek s ha kell, Schwyz, Uri és Unterwalden népe újra benépesíti az Axenstrasset és Tell Vilmos emlékével s szavaival győzni fognak a százazrek vérével áztatott uton is:

„Du kennst den Schützen, suche keinen andern!
Treu sind die Hütten, sicher ist die Unschuld
Vor dir, du wirst dem Lande nicht mehr schaden.“

Davos, 1915. V. 11.

Sohasem felejttem el azt a napot. A derülő reggelt, a tündöklő tájat, az álomba szenderült fehér havasokat, a kellemes, friss levegőt s az enyhe ködből homályosan kibontakozó szanatóriumvárost az őt körülvevő komor hegyeivel, melyek lejtőin és hozzáférhetetlen magaslatain templomok kupolái s napbarnította kunyhók tetőzetei látszottak. A lejtőkön elterülő szántóföldeken szalmakalapos munkások dolgoztak, Tell Vilmos szelleme őrködött felettük, melyet hajósaik a tavak partjain, pásztoraik a havasok oldalain annyiszor felidéznek s parittyák és sasok sivitásának hangja mellett annyiszor megénekelnek. Mert szép ez az árnyék, mely a lélek és az eszme megszemélyesítője s vállán — a szabad haza jelvénye — a vadász íve, kezében a hajós evezője, oldalán megváltott fia, előtte a lég, a víz, a tó, az erdő, felette a levegőt süvitve szelő nyilvessző s lábai alatt a lesújtott zsarnok.

S e reggelen, mely a napsugarak tündérvjátékául indult s minden arra készített volna, hogy csillogó mérhetetlenséggel merüljünk el a titokzatos természet szemléletébe és megfedekezve a világról s önmagunkról, végtelen extázisban — mint egy Rossini-szimfóniát — emelt érzéssel daloltunk volna... akkor egyszerre csendesek voltunk. Hallottuk a fenyők tűleveleit, a mint a szellő lágy csókjaira meg-megrezzent, hallottuk a bokrok között csörgedező források zaját, csak az életető békéhez intézett himnusz hallgatott.

Kiűtött a világháboru s hiába volt minden, a keleti pompával berendezett Cursalonban senki sem hallgatta a drága zenét s majdnem lehetetlen volt elképzelni a karmestert, a ki a zenekar közepén ülve, kezében a pálcával, ütemet próbált dirigálni. A kedves ismerősök, a kikkel lépten-nyomon találkoztunk, annyira el voltak merülve önmagukkal, a különböző felkiáltások, folytonos sugdosások, révedező, sajátságos tekintetek, melyek különféle érzelmeket árultak el, annyira ott tükröződtek arcukon, hogy tudtuk: a kérelhetetlen végzet elnyomta emberi mivoltunkat, exaltálta igazi érzelmeink gyöngédségét, jó természetünk finomságát és máról holnapra ellenségekké váltunk.

És este, mikor a Liegehallen a hold aransávéát és foszforeszkáló barázdáit tükrözték vissza a fehér mezők, nem vitatkoztunk többé egymással Anglia hatalmáról, a tengeren uralkodó hajóiról, sem Franciaország világító fényességéről, még Spanyolországról sem s Descartes vagy Byron nevei sem kerültek többé ajkunkra. Néha még felsóhajtott valaki s ajkai között, a kibuggyanó piros vérhez hasonlóan, kiejtette hazája nevét s emlékeit ó-német házakról, sörtől hizott polgárokról, szűk utcákról és ódon szökőkutakról s egy kis-arcu, nagyon beteg francia asszony a szőke Szajnáról álmodott mindig s Párisról, serdülő korunk álmáról, hova már mindannyian utaztunk ábrándvonaton. Babylon — mondotta valaki — bomlott Babylon-Páris s távoli melódiák és illatok ingerelték vágyait, csak az oroszok hallgattak és vártak, mint a régi regényalakok Turgenjev könyveiből, vagy az Oblomovból. Az ő furcsa, álmadozó életük, végtelen havas mezőségeik, trojkáik velük dőcögött s kárörömmel vagy elfojtott dühhel — de fitymáló szó nélkül — lenéztek mindannyiunkat.

S a gyönyörűségű nő, a beteg nő, kiknek szemében csillagos egek fénylettek, olyanok voltak, mint azok a szerelmes menyasszonyok, kik kedvesüket elhagyott ligetek vagy kertek alatt várják s csupán akkor derül ki arcuk, ha Maupassantot olvassák, vagy Tschai-kowszky románcait hallják városvégi sétáik közben, csendes alkonyatkor.

De drága barátom, Max, ki korán jött ősz hajjal s roncsolt tüdővel mosolygott mindig az élet érdeklenségén és enyhe öngyilkossági tervekkel tele várta és óhajtotta a halált, vallomást tett nekem és mondta:

— Csodálom és sajátságosnak is tartom, hogy mire felkel a nap és egy elhagyott hotelben még esti dalt játszik valaki csellóján, minden úgy lesz, a hogy eddig is volt. Nyitott sebeink, illetlen gondolataink, szemérmetlen betegségünk mindez olyan, mintha mindannyian ablakon át néznénk az életet. Most történet csinálódik otthon s mi apró örömkön s keserű sóhajtasokon mosolygunk vagy szenvedünk — te is, én is. Lehetséges, hogy betegebb vagyok mindannyiatoknál és este félek, ha szél van odakünn és ha az ajtók, ablakok sirnak, de német vagyok s nemes. Az apám őrnagy, hetvenegyben vaskeresztet is kapott, a két öcsém pedig kátonatiszt. Istenem, így nem maradhatok. Vannak erdőim, legelőim, házaim, takarékkönyveim s már huszonhat éves vagyok és még sohasem szerettem. Ártatlan, fiatal szép nő még sohasem csó-

APOLLO

a ROYAL-SZÁLLÓ épületében
az előkelő társaság mozgóképszínháza.

Főrster Lajos honvédhuszárzászlós, a harctéren tanusított hősies magatartásáért a nagy ezüst vitézségi érmet kapta és legfelsőbb elismerésben részesült. Strelisky felvétele.

Szenkovich Dénes 1. honv. tábori ágyusezredbeli zászlós, a harctéren tanusított hősies magatartásáért a kis ezüst vitézségi érmet kapta. Kardos Rózsi és Juci felvétele.

kolta számát, nem kellettem a nőknek, pedig egy kis színésznővel is beértem volna. Az anyám is beteg volt s ezért nem is bizhatom magamban s éjjel a sötétben mindig szivdobogásom van. De most elmegyek. Haza megyek és katona leszek. Tegnap éjjel meglátogatott az egyik öcsém huszáruhában és a feje már csontváz volt. Leült az ágyam szélére és mondta: — Max, kedves Max, emlékezzél vissza egy havas karácsony estére, mikor ólomkatonákat kaptunk ajándékba s a katonák hadnagyának leütötte a fejét. Ez a kis ólom-hadnagyocska én voltam.

— Istenem, milyen boldogtalan vagyok, — mondotta lassan Max s bánatos, szürke fejét az asztal lapjára hajtotta.

Másnap már ott volt a sürgöny. Freiherr Franz von Ehrenreich, a szász huszárok hadnagya Longwynál elesett. És Maxot kergették a csaták képei s a szive körül melegedő rossz vére üzte, hajtotta haza. Elkísértem barátomat és pártfogómat, már esteledett, mikor hazatértem újra s búsan, bágyadt, könnyes szemekkel gondoltam Maxra, kit megszállott a hazavágyás s rég letűnt idők félig szent és félig örült mámorában ment neki az új pokolnak, holott végzete a szanatórium ágyához kötötte.

S három hónap mulva, a német határtól sok száz versztnyire, egy félig behavazott orosz lengyelországi mezőn golyót kapott beteg tüdejébe.

Már május volt, mikor újra visszakerült közénk s a lövésen kívül egy vaskeresztet is hozott magával meg néhány megható történetet a Visztula partjáról, hova az állat és az ember egy kiszámíthatatlan végzet

következtében került, talán valami titokban maradt bűn megtorlásoképpen.

Ujra tavasz volt, ragyogó fény s éltető melegség járta át az idegeket. Hosszu, téli éjszakák dermesztő hidegsége s a kora tavaszi reggelek mennydörgéssel és villámmal terhes fülledtsége mily szomorú volt. S ez az egyhangú élet, ez a sejtett forrasú gyülölködés, húzódni egymástól mozdulatlanul és egyre ásitani az egész dolog érthetlenségétől, míg végtelen napjaink előlről kezdődnek — mert hiába minden gyáva vagy merész futás. Hiszen mi mindannyian, sors-kidobta betegek, kik egy erősebb húrral összekötve vagyunk az Élet szolgálai, testvérek volnánk s szüntelenül ott lobog bennünk a mult, a jelen, de a jövő kapuja nincs kitérve.

Max, kinek lelke a kószá vágtyól háborogva elszabadult, mégis csak visszakerült hozzánk s valóság-álmái sulyos iszapjától is tiszta maradt. A pihenés, a nyugalom, mint egy jó anya, szelid szárnyával betakargatta s mig egy délután kezét szeme fölé téve próbált újra visszameredni a havas csatamezőkre — azalatt lelke az álmok földjére érkezett, ott már várták sokan: az ólomkatonák hadnagya is s talán az annyira áhitott nők is.

Gimnáziumi érettségét tett urileány,

ki még néhány szabad órával rendelkezik, irodalom-történeti, földrajzi és történelmi órákat vállal. Közelebbi címe megtudható a Társaság kiadóhivatalában.

CZERWINSKA HADNAGY.

Elbeszélés.

Írta SOMLAY KÁROLY.

XI.

Voronovszky Vladi-zláv tanár ur teljesen kikapcsolódott a közélet lüktető forgatagából.

A »studium generale« nagyhirű magisterét, az égitestek konstellációin és az általa felfedezett Lengyel-Malac-on kívül alig érdekelte már egyéb valami.

Nagy tudománya kizökkentette őkelmét a normális ember életsorából.

Ő nem látta a körülötte végbemenő változatokat. Nem érezte, hogy a lengyel föld szakadozik. Nem hallotta, hogy a Piaszt-királyok ősi trónusa ripeg-ro-pog. Nem látta, hogy Nagy-Lengyelország a sok öldök-lés és rablás miatt félig már sivatag.

A tanár ur az elméletek világában járkált. Belemerült az astrophysikába és a bolygók proturberanciáiban gyönyörködött. Rajzolgatta a »Zaro Zarabia Zarabista Ravabuntur« bűvös négyzeteit és kereste a jettatura erejét.

Voronovszky nem vette tudomásul vagy ha véletlenül tudomásul is vette, nem törődött vele, hogy Krakó ősz püspökét, a lengyel függetlenség önzetlen bajnokát, Soltyk Kajetánt, 1767-ben az egész nemzet szemeláttára néhány orosz katona kivezette a varsói országgyűlés terméből és hogy Katalin cáresszony parancsára penészes börtönbe zárták a főpapot. Kató néne (Katalin cárnő) politikája nem érdekelte őt. Hisz már azt is elfeledte, hogy volt leánya, a ki egykor mézes kását főzögetett számára...

Házában csak néhány sorsüldözött egércsalád volt a lakótársa. Kenyéren és aszalt gyümölcsön kívül alig evett egyebet. Ezt is kora reggelenként a külvárosokban vásárolta a falusiaktól. Nemcsak a közönséges filiszter nép, hanem már a »bursákban« lakó diákság is babonás félelemmel kerülték a szennyes, fekete palástba burkolt vén professzort, a ki vastag pápaszemével és háromszögletű kalapjával csakugyan kómikus alak lehetett,

Ha véletlenül találkozott vele valaki az utcán, csak lopva mert rápillantani. Ajtaján zörögni, vagy pláne hozzá lemenni senkinek se volt bátorsága.

El lehet képzelni, hogy mennyire megrökönyödtek a szomszédjai, mikor egy vasárnap délelőtt rozoga ponyvásszekeret láttak a boszorkánymester háza előtt megállapodni.

— Alighanem a pokol fenekéről jött vendége, — suttogtak és kíváncsian lesték, hogyan fog az ördög a kulcslyukon az öreghez bebujni.

Kíváncsiságuk nagyon lelohadt, a mikor látták, hogy a ponyvafedél alól egy fiatal parasztasszony tűnik elő és a ló nyakára abrakos tarisznyát akasztva, olajos kancsót vesz kezébe, aztán zörögni kezd a rozsdás ajtókilincsen.

Hosszas zakatolás után kinyílott az ajtó. A keskeny nyíláson, türelmetlenül, basszus hang recsegett:

— Mit kívánsz! Itt nem lakik senki.

— Na dobry den! (Jónapot) — köszöntött a parasztnő.

— Mondom, hogy itt nem lakik senki! Takarodjál, — dohogott a tanár ur és be akarta csapni az ajtót a tolakodó parasztasszony előtt.

Ez azonban még egy kísérletre szánta magát. Korsóját mutatva, szerényen szólt:

— Mercarisne oleum, vir doctissime? (Nem veszel olajat, tudós uram?)

A diákszó hallatára a tanár ur jobban szemügyre vette a parasztnőt. Megismerte.

Besszarábiában: A falu szépe. Jakabffy István huszárfőhadnagy felv.

— Hányszor mondjam, hogy itt nem lakik senki?! — kiáltotta most már még dühösebben és most már csakugyan bezárta volna az ajtót, ha Paula meg nem akadályozza.

Gyöngéden félretolta az öreg urat és mikor mindketten a csalamádéval benőtt keskeny udvaron voltak, térdre hullott előtte:

— Apám!... Vétettem. Megtévedtem, mert hittem, mert szerettem. Nem is merem bocsánatodat kérni. Csak azért vagyok itt, hogy még egyszer és utoljára megcsókoljam kezedet, a melyik engem felnevelt.

Az aggastyán elfordult. Paula térdein csuszva követte:

— Ne utálj! Ne vess meg, mert én anya vagyok. Az anyákat a lengyelek földjén nem szabad megvetni. Hisz a lengyel anya lengyelt szül... Ezért pedig nem utálatot, hanem glóriát érdemel.

Elhallgattak. A néhány percig tartott csendet Voronovszky törte meg:

— Kelj fel asszony! Gyere velem a toronyszobába. Ott elbucszhatunk egymástól.

A dohos levegőjű, homályos szobáskában egy ósdi szekrényt nyitott ki a különc öreg. A szekrényből egy rozsdás lakattal lezárt ébenfa kazettát vett elő.

— Itt az örökséged. Rajtam nincs több követelni valód, — mondá és a kazettát Paula elé dobta.

— De apám, — rimázkodott Paula, — hiszen a kinek szive van, egy ebet se dob ki ilyen könyörtelesen az utcák szeméjére! Ugy se fogsz többé látni, legalább engedd meg, hogy megcsókoljam a kezedet. Apám!

— Én... én nem vagyok a te apád, — morgogta az öreg, — én csak egy bűnös nő iránt való szá-

nalomból neveltelek föl; mert ez a nő az én feleségem volt.

Paula elsápadt:

— Hát szégyenben születtem? Óh istenem!

— Igen, anyád az ősnemes Cervinszky családból származott, — folytatta Voronovszky, — leánykorában mint a királyasszony palotásdámája a királyi udvarban lakott. Már a feleségem volt, mikor megtudtam, hogy mint hajadonnak viszonya volt valakivel. Te ennek a szerelemnek vagy szülöttje. És a gyümölcs nem esett messze fájától. Ereidben anyád fajtalan vére folyik.

— És meg tudnád mondani, ki volt az apám?

— Ha hitelt lehet adni egy haldokló vallomásának, — mert anyád röviddel halála előtt vallotta be, — úgy ő a király szeretője volt.

— A... a királyé?

— A kéjencek kéjencéé! Ágostoné. A Jób sorára jutott szegény lengyel királyé.

Paula lesütötte szemeit. Ugy érezte, hogy meggyult lábai alatt a toronyszoba pádimentuma. Teste szinte égett az izgalomtól. Keserűen kacagott:

— Hát csakugyan »principissa« vagyok? Hát joggal viseltem a hermelinpalástot az apostolok bachanáliáján?... Ki hinné el, hogy én itt mezitláb, rongyokban egy király leánya volnék?... Eh, talán csak tréfálsz vén bagoly?...!

— Voronovszky Vladisláv, a mágia nagymestere, nem szokott tréfálni, — dörmögött az öreg, — egyébként is meggyőződhetel az igazságról, ha felnyitod ezt a kazettát. Ezer francia aranyat találsz benne és Ágoston király levelét.

A nő mohón kapott a kazetta után:

— Ezer arany? Ezért ugyanennyi puskát és kardot kapok... Köszönöm öreg, hogy megőrizted a kincset! Ha majd hallani fogod a leigázott lengyelek fegyvereinek ropogását, akkor jussak én is az eszedbe! Az isten áldjon meg!

A kazettát magához vette, a szekérre dobta és elindult a Skalka-külvárosba, a Visztula partján levő szurtos vendégfogadóba, a »Rezes patkó«-ba. Itt várt rá Gyuró és a kis Boleszló.

XII.

A Rezes-patkó még szurtosabb, füstösebb, mocskosabb volt, mint a külvárosi többi fogadó. A sötétes szoba falai mellett komisz fenyőpadok voltak. Az egyetlen piszkos asztalon homokkőből faragott, piszkos sötartók heverték.

Ezekben a tartókban minden volt, csak só nem. A mestergerendáról rozsdás vaskampón tökhéjből faragott olajmécsek függtek.

Gyurón, a kisgyereken, meg a svábbogarakon és a legyeken kívül egyetlen eleven lény nem volt a szobában.

— Hujja, leányasszonyka, csak hogy végre megjött, — ujongott a gnézdai legényke, mikor meglátta Paulát, — már majd megőszültem az unalom mián!

— Lesz majd idő, mikor nem érsz rá unatkozni, — volt a felelet, — hanem most nézz utána, hogy enni valót kapjunk.

— Ha volna hol? Már többször kértem, de ez a sanda csapláros rám se hederít. Próbáljon vele szerencsét a leányasszonyka.

Paula körülnézett, hol van hát a csapláros? Zörögött. Kiabált. De senki sem felelt. Kiment hát az udvarra; itt se látott senkit. A pincegádorból azonban olyan hangot hallott, mintha valaki csorba fűrészszel pudvás tuskót fűrészelné. A félig nyitva feledett pléhajtón bepillantva, a nyirkos pince-garádicson egy őszfejű kis pupos emberkét látott ülni, a ki fejét a falhoz támasztva, jóízűen horkolt.

Voronovszky Paula megrázta a törpe vállát:

— Hé, öreg! Hallod-e? Ébredj!

Többszöri ráncigálás után az emberke fölébredt. Szemeit öklével dörzsölgetve, boszusan förmedt a leányasszonyra:

— Mi bajod no?

— Hol a gazda? Tán te volnál a csapláros?

— Hát nem ismersz, bibaszt? Én vagyok a csuszómászó férgék királya, a híres Csört. Országom a Rezes-patkó...

— Ha te vagy a korcsmáros, adjál valami enni valót.

— Bolond! Az én korcsmámban nem szoktak enni.

— De italod csak van?

— Ha gügyira fáj az agyad ninuska, keress más korcsmát. Nálam nincsen se sör, se pálinka.

— Hazudsz, vén bitang. Hisz magad is részeg vagy.

— Az én korcsmámban úgy teszek, a hogy nekem jól esik. Ha akarom, iszom. Ha akarom, alszom. Eb gondja.

— Te csunyabogár, — nevetett Paula, — te alig vagy lengyel. Mert ha lengyel volnál, tudnád, hogy: vendég a háznál, isten a háznál.

— Pedig én éppenséggel hogy lengyel vagyok, — dörmögött a kis pupos, — mert engem csak akkor látogat meg jó szerencsével az istenke, ha vendégem érkezik, mert hozzám csak olyan vendégek szoktak járni, a kiknek tömött tarisznyájuk és tele butykosuk van. Ha aztán ők esznek, én se koplalok. Ha ők isznak, én se szomjazom. Most aztán hagyjál békével.

Paula feldult lelkére szinte üdítőleg hatott ennek a kétlábu karrikaturának a groteszk humora. Nagyot kacagott:

— No öregem, engem se fogsz fukarsággal vádolni. Olyan lakzit csapunk, a minőt ez a fényes Rezes-patkó még nem látott.

(Folyt. köv.)

Egy kis csendes hadiféték Volhyniában: 1. Jeszenszky hadnagy, 2. Medveczky zászlós, 3. Heincz zászlós, 4. Bene hadnagy, 5. Halasi főállatorvos, 6. Maros főhadnagy és 7. May zászlós.

A társaság.

A mult szerdai jótékony Uránia-előadást a napilapok bőven tárgyalták; az a melegség, mely a Vörös Félhold és a bolgár Vöröskereszt javára rendezett est iránt nyilvánult, mindennél fényesebb bizonyítéka Magyarország balkán szövetségesei iránt érzett rokonszenvének.

A szinpad eseményeiről ezuttal hallgatok, s inkább arról mesélek, a mit a függöny kis kerek ablakából láttam.

A társaság az Uránia nézőterén — írhatnám a gyönyörű kép alá, mely felém ragyogott. Mindenütt ismerős: asszonyok, leányok szépséges raja mosolyog a páholyok egymás fölötti sorából s a többnyire sötét cstélyi toaettek között élesen csillog a sok uniformis. A nézőtér szencziója a földszint első két páholya. Az egyikben fekete haju, sötét szemű kreol szépség, *Achmet Hikmet* bey, török főkonzul felesége vonja magára a figyelmet, minden látcső őt figyeli, a legtöbb látogató az ő piros drapériás, fehér félholdas páholyukat keresi fel. A végtelen disztíngvált, elegáns dáma kedvesen beszélget vendégeivel, semmi sem sejtetné velünk, hogy otthon sűrű fátyol fedi e nagyvilági megjelenésű hölgy arcát s idegen férfival beszélgetnie is alig nyílik alkalma. A szomszéd páholyban *Fürstenberg* gróf, a német főkonzul, helyettese *Arco* gróf s barátai foglalnak helyett; egyikük, óriás alakú, idegenformaruhás katonatiszt, általános érdeklődés tárgya. A két proszceniumból *Khuen-Hédervary* Károly gróf *Forster* báróval, szemben *Pancse Doreff* bolgár főkonzul s családja figyelik a látványosságszámba menő nézőteret.

Kevesen tudják, hogy a bolgárok melletti páholyban ülő érdekesen szép asszony *Hindenburg* egyetlen osztrák-magyar vezérkari tisztjének, theissrucki *Fleischman* Móric vezérkari kapitánynak magyar származású felesége; férjétől egy-két ezer kilométernyi távolságban, szülei házában várja a fiatal asszony a háború végét, mely férjének máris óriás karriert, s a mire a legszedületesebb karriernél is büszkébb lehet, a világháború legnagyobb hadvezérének szeretetét és bizalmát szerezte meg. Két egymás melletti páholyban *Berzeviczy* Albert és *Ghillány* Imre báró ülnek családjaikkal s fáradhatatlanul tapsolnak a megyéjükbeli kis művésznőnek. Nem kisebb lelkesedéssel veszi ki részét a tapsból a török titkárával megjelent új perzsa főkonzul, lovag *Freystädler* Jenő pasa; kifogástalan frakkjában, markánsan keleti profiljával szintén egyik érdekes látványossága a nézőtérnek. Csodaszép, fekete bársony-toalettben *Lánczy* Leoné ül egyik páholyban tüzerönkéntes fiával, fogadja és viszonzza a páholylátogatások végeszakadatlan sorát.

A nyilvánosság előtt ritkán látható özv. *Hegedüs* Sándorné leányával, *Navratil* Dezsőnével, s ennek két fiával, Lóránddal és Sándorral jelent meg a földszint egyik páholyában.

A szomszédos nyolcszemélyes nagypáholyban négy fiatal házaspár, a hadsegélyző hivatal jó kedvvel fáradhatatlan dámái és urai ülnek.

A másik oldalon *Bárczy* Istvánék fogadják a polgármester aznapi egyhangú megválasztásához a gratulációkat. *Bárczy* István rövid időre jelenhetett csak meg az Urániában, a felolvasás meghallgatása után siet a polgármesteri bankettre; felesége s felnőtt, szépséges *Iréнке* leánya lovagjául *Farkas* Imrét hagyja hátra.

Pekár Gyuláné és menyasszony leánya ülnek közelükben. *Pekár* Gyulát, mint a mesésen sikerült est félig-meddig háziurát, hivatalos kötelesség a konzuli páholyok látogatására kötelezi. *Kirchner* altábornagy és felesége rokonszenves alakját látom *Harkányi* báróék szomszédságában. A két kegyelmes ur minden jótékony mozgalomnak lelkes pártfogója, sehohsem hiányoznak, a hol a jótékony elmozdításáról van szó. Ugyanez a megjegyzés illeti *Orosdy* Fülöp bárókat is, a kik a honvédelmi miniszter bájos menyecskeleányával jelentek meg az egyik földszinti páholyban.

Az emelet páholsora csak az emlékezés sorrendjében második, a páholytulajdonosok díszes névsora parádéssá varázsolja a felső koszorút is. Egyáltalán a november tizenhetedik Uránia-estén nem volt jó vagy jobb hely, a földszint hátsó soraiban is a legszebb társaság foglalt helyet s az előkelő kaszinók és klubok a nézőtér minden részén képviselőre találtak. Rengeg látcső fordul *Lónyay* Sándorné emeleti páholya felé, a hol az Augustus-alap fáradhatatlan igazgatónöje két bájos fiatal gyermekkel, leányával és hugával tapsolnak a szereplőknek. Temes vármegye érdekes főispánja *Joannovich* Sándorné és leánya ülnek szomszédságukban. Pihenni jöttek fel Pestre, a temesi *Mackensen*-hetek izgalmi nagyon is igénybe vették erejüket, mellyel a a temesvári jótékony szűzmozgalmát szolgálják immár közel másfél éve. *Fráter* Jenő, az egyes honvédszázadok népszerű parancsnoka és családjának huszártiszti társasága egész sor páholyt foglalnak el az emeleten. *Fráter* Jenőné is egyike ama honleányoknak, akik mindig a jótékony frontján állanak s ügyes offenzívával sok bevehetetlennek hitt várat bevettek már, — sok könnyet száritottak.

Két bájosan kedves kegyelmes asszony, *Bernáth* Gézáné és *Wlassics* Gyuláné sem hiányozhatnak az olyan estén, mely a művészet nemes eszközeivel szolgálja a jótékony célok két legszebbjét, a Vörös félholdat és a Bolgár vöröskeresztet. *Weiss* Manfréd, az érdemes új főrend családjával, *Magyar* László feleségével és leányával, *Ketty* Károlyné bárónéval, *Basch* Gyuláné gyönyörű menyecske-leányával s még három-négy páholy szebbnél-szebb asszony: *Biró* Leoné, *Hodossy* Sándorné, *Gaál* Endréné, *Lipthay* Béláné, *Manasteriotti* Ferencné, *Berthóty* Elekné, *Mihályffy* Ödönné, férjeik és a kíséző lovagok fekete raja egészíti ki a felső páholsor látványosságát. S a színes kép végére pirosuló foltként a tüzerönkéntesek páholya teszi a pontot. A földszint virágos mezején szétszórt rózsaszálakat csokorba kötöm, sajnos, nem jut már idő, pedig egy gyönyörű gyerekasszony és veszedelmesen szép cousineja külön fejezetet érdemelnének a mai krónikában.

Csengetnek, lebben a függöny, kezdődik az előadás.

Kardos Rózsi és Juci

fényképészeti műterme

Budapest

IV., Váci-utca 11/b.

GORDONKA-DALOK.

I.

Messze vagyok tőled, de lehetnék messzebb.
Most kaparhatnának el az orosz rögbe
Valahol, odakint, egy meszes gödörbe.

Még élek! Itt vagyok! Még reménység éltet,
hogy bár messze estem mindenem, tetőled,
de valaha mégis hallok hírt felőled.

Ez a reménységem, ez a hitem éltet.
Ez a világosság a nagy sötétségbe'.
Ez tart fenn a vizen elmerülőfélbe'.

Míg hiszem, hogy veled összekerülhetek,
míg reménylő szívvvel gondolhatok arra,
arra a várvavárt találkozó napra:
addig, ha két világ is van mi közöttünk,
de csak egy az Isten feletted s felettem
s ő látja a könnyet szemedben, szememben . . .

II.

„Hej, csinosítom magamat, várom a galambomat . . .“
Hogy jut eszembe ez a régi nóta?
Ki tudja, agyam melyik rejtekén
pihent, az isten tudja, hogy mióta?

Diákkoromba' dudoltam talán
mikor a bajsom pelyhezőbe volt?
Mikor az ifjuság dús asztalán
pazar Élet, mindent élembe tolt?

Vagy mikor első találkámra mentem
és sörényes hajam fodroztatám
és illatos olajjal megkenettem?

Utóljára, ki tudja, hol daloltam?
Csodaképpen cseng a fülemben újra,
mint akkor régen, mikor ifju voltam.

Az arcom ráncait simitgatom,
a gyűrött arenak kusza ráncait
és közben ezt a dalt dalolgom.

S míg szorgalmasan simitgat kezem:
szemem behunyom s fáradt ujjaim
halkan a szemgödrökre ráteszem.

Tűz ég még ma a gödrök fenekén!
Ma: a szemem még vár valakire!
Ma: még a régi legény leszek én!

A csontgödrök szélét simogatom,
s míg a holnaptól lelkem megremeg,
ma még a nótámat dudolgom.

Dr. báji Patay György, cs. és kir. huszárfőhadnagy, beosztva a dél-nyugati hadszíntéren a tiroli tartományvédelmi parancsnoksághoz.

III.

Kegyetlen perc. Előre látom,
mint fekszem a halálos ágyon
s cserepes, lázas, szikkadt ajkam
korty hűs vizet fog kérni halkan,
mert szomjuság kínoz majd s éget
s egyéb már nem, e vágy éltet.

És a vizet már gyorsan hozzák,
ajkam a hűs pohárhoz vonják,
de csöpp ital se éri ajkam,
mert mire odaér: meghaltam.

Vértesy Gyula.

Alapítva 1862.

CUENDET CONSTANT

svájci órás

Budapest, IV., Kigyó-tér 5. szám.

Az órás szakmát felölelő összes zseb-,
nipp-, fali- stb. órák raktára. :: :: ::

KARCSATTÓRÁK. JAVITÁSOK. KATONAÓRÁK.

KEGYES CSALÁS.

Irta FLATT ZSÓKA.

A mikor Bolzay benyitott a verandára, a menyasszonya éppen egy könyecseppet törült le kis csipkekendőjével az arcáról, a jövődöbéli anyósa bosszus arccal tépázta a himzéséhez való összegubancolódott selyemszálakat, a sógornője pedig, röviden: Csitri, a nyitott ablak deszkáján ülve, a lábait lógázta. Nem vette észre a belépő Bolzayt és haragosan kiáltott, vőlegénye jöttére mosolyogni igyekvő nénje felé:

— Hóbortos vagy! Ezt én mondom neked! Hóbortos vagy! Punktum!

Bolzay az ajtóban állva, mosolygó meglepetéssel nézegette a kis társaságot. Némán kérdező tekintete egyikről a másikra rebtent.

— Egy kis nézeteltérés, — magyarázta a jövődöbéli anyós.

A menyasszony lehajtott a fejét, Csitri pedig leugrott az ablakdeszkáról és élénk gesztusok közben, hangosan hadarva, beszélni kezdett:

— Hallgasson ide Bolzay! Hallgasson ide! Ez a bolond Teca! A mama azt mondja: be kell mennünk a városba házassági értesítőket nyomtatni, meg beszólni a szerkesztőségekbe a hirlapi közlemények miatt; el kell mennünk a szabónőkhöz is ruhákat csináltatni, Tecának uszályosat, fehér selyemből valót, nekem rózsaszínűt... Teca meg, mint a kinek a szívére ütöttek, felszisszen, hogy: nem, nem! Hová gondolunk?! Mit akarnak vele, neki nem kell házassági értesítő, neki nem kell hirlapi közlemény, uszályos ruha, nászmenet, neki nem kell semmi, ő a legnagyobb csendben akarja az esküvőjét! Különben a Dunának megy inkább! Meg más ilyen hóbortosságokat emleget... Hallott már ilyet?! Ilyen bolondériát! Igazán úgy örültem már a koszorúslányságnak... és annak, főleg annak, hogy Hódossy főhadnagy lett volna a vőfélyem...

Bolzay még mindig a küszöbön állt, ezüstvégi sétatálcáját és széles karimájú girardiját a kezében tartotta, egy árnyalatnyi rosszkedvűség telepedett az arcára, fürkészőn nézett a menyasszonya zavart, szolidkék szeméibe.

— Igaz ez, Teca? — kérdezte végre.

— Igaz, — mondta a lány és lehajtotta bodros, szőke fejét.

Bolzay leült.

— Nem értem, — mondta sértődötten, — igazán nem értem! Miről jó ez? Nem tart talán méltónak magához? Szégyel engem, hogy csak ilyen nagy titokban mer feleségül jönni hozzám? Nem látja maga azt Teca, hogy ez az érthetetlen és semmivel sem indokolható eljárása sért engem?

— Ezt mondtam én is, — lehelte bátortalanul az anyós és felállott himzörámája mellől. Kisuhogott.

Bolzay cigarettára gyújtott, nagyokat szippantva, merően nézett a levegőbe, aztán hirtelen elhatározással a menyasszonyához fordult:

— Kérem, Teca, — szólt, — legyen olyan szives, tüzze fel a kalapját, el fogunk menni a városba és elintézzük együtt mindent: a házassági értesítőket, a a hirlapi közleményt... mindent!

— Sándor, — mondta szeliden, — ne értsen félre... Én gondolatban sem bántanám magát soha, hiszen szeretem... hiszen a felesége leszek — és ez a lényeg! Hogy ezt a görögtüzes szinpadit dekorációt, a mivel az esküvőnket kísélni akarják, miért ellenzem, elmondom magának, ha hajlandó lesétálni velem a kertbe...

És már fel is állott. Átlátszóan finom, fehér ke-

zével hátrasimitotta makrancosan kunkorodó fürtjeit és előre sietett a kert jázminbokrokkal szegett kavicsos útján.

Bolzay hallgatva lépegetett utána. Már alkonyodott. Az ég alja pirosan sötétlett s a fák és bozótok árnyéka nagy, sötét foltokban vetődött a fehérkavicsos utakra. Egy fordulónál, éppen egy nagy gesztenyefa alatt, szembefordult Teca Bolzayval. Megálltak mind a ketten. Teca leszakított egy lombot az ágról, azt tépegette. Bolzay gyönyörködve legeltette rajta a szemeit, de nem tudta egészen leküzdeni sértődöttségét és hallgatott. Percéig tartó csend következett, végre mély sóhajjal belefogott Teca a mondókájába:

— Emlékszik maga Hajdu Pistára?

Bolzay összevonta a szemöldökét, hosszukat szírpantott a cigarettájából, ez nála azt jelentette, hogy erősen gondolkozik.

— Aha, — szólott végre, — az a tejarcu, szőke kis kadétgyerek?!

Teca bólintott:

— Hadnagy már, de az mindegy! Hát igen... Tavaly, a mikor kitört a háboru, a mikor nem is álmodtam még, hogy maga, édes Sándor, szeret engem, a mikor nem is sejtettem még, hogy egy napon elibém toppan és feleségül kér, beállított hozzánk Hajdu Pista. Ugy fogadtam, a hogyan egy magamfajtájú, meglettkoru lány egy zöld gyereket, egy tizenkilencesztendős fiúcskát fogadhat... Kedves voltam hozzá, elbeszélgettem vele mindenféléről... azonban feltűnt nekem, hogy a fiu levert, szórakozott... elnéz, messzi, ki az ablakon... Az anyuskám megkért, csuknám be az ablaktáblákat s a mikor én felállottam, Pista mellém lépett: Teca, — szólt — és csupa könny volt a két szelid, szürke szeme, — könnyögöm — és összekulcsolta a kezét, — menjen le a kertbe, — én utána megyek!

Bolzay a torkát köszörülte, Teca folytatta:

— Ugy megsajnálтам! Lejöttem... Hát van ebben valami?! Lejöttem és megálltam itt, ezen a helyen. Ilyen szelid, méla alkonyat volt akkor is, fehér ruha volt akkor is rajtam... itt álltam — és várakoztam. Egyszerre halk sarkantyupengéstől kísérve, jött a kis Hajdu... Ugy előttem van most is a hajlékony, fess kis alakja, a nagy, szőke bóbitája a homloka felett, a két nedves, könnyögő szeme...

— De mit szaporítsam a szót?! Előadta a gyerek, a mit ugy is tudtam, hogy háboru lesz, hogy mennie kell neki is, holnap vagy holnapután... és hogy milyen kacagó lélekkel, milyen boldogan menne, ha azt tudná, hogy szeretem, hogy megvárom, hogy majd háboru után, ha visszatér, mint vitéz, hős kapitány — felesége leszek... Képzelve el, én egy huszonnégyéves meglett lány voltam, ő tizenkilencesztendős tacsó... majdnem elkacagtam magam... de hirtelen, mintha torkomba fagyott volna a kacaj... egy kép jelent meg képzeletemben... láttam a csatateret és láttam kimult paripák, törött fegyverek, halott bajtársak között Hajdu Pistát is — halottan... könny szállott a szemembe, megcírógattam Hajdu Pista könnyázott arcát és azt mondtam neki, hogy igen, hozzá megyek, de persze, hogy nem gondoltam komolyan!

Egy pillanatnyi csend következett. Teca hozzásimult a vőlegényéhez, hizelkedve dorombolta a fülébe:

— Látja édes, ezért akarom, hogy ne tudjon senki az esküvőnkéről... Fülébe juthat szegény kis Hajdu-nak a hír... fájna neki... ne tudja, a mikor elszáll a lelke, a mikor pirosra festi szíve vére a göröngyöt, ne tudja, hogy én... hogy én... asszony vagyok már...

— Jó, — mondta elmélázva Bolzay és eldobta a cigarettjét.

MIÉRT IRNAK MÉG

mindig háborus operettet s ha már irnak, miért adják elő? Miért kell még mindig magyarul, hogy a háboru roppant komoly dolog és ez a mi rettentő viaskodásunk háromfelé egy kicsit talán szent is, a miért imádkozni, lelkesedni kell és a miből komédiát csinálni nem szabad. Csukaszürke uniformisban színpadon ug-rálni, valcerokat, kuplékat énekelni csunyán izléstelen dolog és Budapest közönsége már több ízben megmu-tatta, hogy nem szívesen lát ilyesmit, ha még oly mű-vészi keretben, még oly kitűnő színészek tálalják is eléje. A háborus operettek sorra buktak és kegyelem-kenyéren tengődtek heteken át. Mondhatná valaki, hogy valamit csak adni kell és ha nem irnak jó ope-rettet, adjuk a rosszat. Édes Istenem, mintha nem lenne egész sereg jobbnál-jobb régi operett, köztük néhány igazán klasszikus remeke a könnyű művészetnek, a miket otthon fakult kottalapokról játszanak a zongorán és a mikhez gyönyörű, régi esték emlékét fűzi egy-egy hal-kuló szív. Csak egy kicsit kell böngészni Strauss, Millöcker, Suppé, Offenbach és többi mesterek könyvei között. Egész ciklusokra valót talál minden ope-rett-színház a szebbnél-szebb partitúrákból. De a háborus operettel hagyják már abba az experimentá-lást. Minek erőltetni azt, a mi nem megy és Berlinben már megcsinálták az izléstelenségek múzeumát, — küldjék oda valamennyit, mert mind odavaló.

Most Görögország órája érkezett el. Mert nem-csak az ember, a nemzetek életében is van egy óra, a mit a Sors küld, a mikor a ragyogó arcú Fortuna megáll egy percre előttünk és mosolyogva várja, hogy kinyujtsuk utána a kezünket. Most Görögország előtt állt meg, a spártaiak hazája előtt, a hol nagy története van a bátorságnak és a hol Sokrates és Platon élt. Bátorság és bölcsesség: ez a kettő kell pedig hozzá, hogy megfogjuk a szerencsét és el ne eresszük többé. Szépséges Görögország boldogsága, jövője függ attól, hogy most bátor és bölcs legyen és az elhatározó pil-lanatban tudja, hogy mit kell cselekednie.

Hubay Jenő teremtette meg a világháboru első szimfóniáját és magyar földön, magyar előadóművészek fogják ezt az alkotást először interpretálni. A bemutató december elsején a Vigadóban lesz, nagyszabású hang-verseny keretében, melyet a Khuen-Héderváry Károly

Régi képeket

mesterien javít, tartóssá tesz; **nemesi címereket, ősfákat, kamarási táblázatokat** elsőrangú heraldikai kivitelenben készít **HANUSZIK LÁSZLÓ** Budapest, X. ker., Liget-utca 40. szám, III. em. 16. * **Telefon: 120-41.**

gróf elnöklése alatt álló Országos Bizottság rendez a háboruban feldult tüzhelyek ujrafelépítésének hazafias, nemes céljára. A magyar zenealkotást maga a mester dirigálja, a zenekar a Zeneakadémia, a m. kir. Operaház, a filharmonikusok és a Magyar Zeneegyesület tagjaiból alakul. A műsor többi száma: Beethoven, Brahms és Händel egy-egy kompozíciója. Az utóbbi szám szoprán szolamát Sándor Erzsébet, a karokat pedig, egy gyermekkarral kibővítve, a Magyar Nők Karegylete és a Magyar Karénekegyesület adják elő. A hang-verseny tiszta jövedelmét az oroszult felvidék lakosságának javára fordítják.

Keletre magyar! A minap hallottuk egy fölolvá-sáson és úgy látszik, jelszó lesz belőle. Zempléni Árpád is ezzel a két szóval végzi vasárnapi cikkét a Pesti Hirlapban és a turánizmusról szólva, nem röstelli be-vallani, hogy Napnyugat megünneplése után menekült Ke-letre. És mi is szívére kötjük Szász Zoltán urnak, hogy több szeretettel és kevesebb pesszimizmussal foglal-kozzék ezzel a kérdéssel és lássa be, hogy van ebből annyi haszon, a mely megéri az iránta való érdeklő-dést. És talán fontosabb is, mint a fényűzés korholói ellen cikkezni, mert divatbolondok és jóízű emberek mindig lesznek a világon, olyan alkalom azonban, mely kincses Kelet szívét ilyen közel hozza a miénkhez, még nem volt és talán nem is lesz soha többé. A Nyugatot pedig bizony Isten megünneplük már.

Bárány Róbert dr., a Nobel-díj magyar nyertese. Most orosz fogoly.

Hadihid a Strypán. D. L. huszárfőhadnagy felv.

Újból megnyílt november 14-én a Ritz étterme.
Délben és este couvert és étlap szerint mérsékelt árak.
A tea-szalomban délután 5—7-ig zenés-uzsonna.
A pincében magyar konyha polgári árakkal.
Bérlő: Aczél Artur, a római Imperiál-szálló tulajdonosa.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség. —

Szedán. Közölni fogjuk. — **Cs. Z.** Megrövidítve sorát ejtjük. — **ff** — Nagy sajnálatunkra nem közölhető; a b . . i társasélet nem elég közelről érdeklí most a budapestieket. — **Őszi álom.** Sáppadt, beteges téma; nem tetszik nekünk. Valami mást inkább. A kéziratot kivételesen visszaküldtük. — **S. B. M.** Eltettük a karácsonyi számra. — **Szent Domonkos szüzei.** Néhány sorban elmondható adoma terjengős és nem is valami szerencsés földolgozásban. — **Alexius rózsája.** Roppant elnyújtott történet. Nem közölhető. — **Nász a háboruban.** Nem vált be. — **Gondolatok egy elesett hős halála fölött.** Ez nem vált be. — **Aggódó.** Ebben igazán nem adhatunk tanácsot. — **Ambíció.** Minden beérkezett kéziratot elolvassuk és megbirálunk. — **Cs. Z.** Türelem, sorra kerül. — **Vidéki.** Főszerkesztőnk ezidőszerint Budapesten tartózkodik. — **Népfölkelő.** Igen. — **Merész.** Hova gondol? — **P. I.** December 6-án kell bevonulnia. — **Tiszántuli.** Ezt a vitát legjobb semleges területről nézni. Különben is röviden már hozzászóltunk a kérdéshez. — **C. K.** Ön azt kérdi, miért nem játszá a Cigánybárót, A koldusdiákat és a Fatinicát? Sajnos, mi sem tudjuk. — **Szerény.** A szerénység szép erény, ám nem elegendő ahhoz, hogy valaki író legyen. — **Szittyá.** A versek nagyon harciasak, de még annál is rosszabbak. Nem közölhetők. — **Sz. E.** Elolvassuk és a jövő számban felelünk. — **Öcsém.** Nem vált be. — **Álmodozó.** Ébredjen föl. — **Tizenhat éves.** Lám, lám, ki hitte volna? — **Váradi.** Önnek van igaza. Azt a költeményt Csokonai írta. — **B. P.** A legjobb akarattal sem mondható jónak.

LAKODALMAS.
Demi sec.

ALDOMÁS.
Sec.

BILLIKOM.
Extra dry.

VIN NATURE.
Brut.

VEZÉR =
KÉPVISELET és
RAKTÁR

GRÖSZ BERNÁT
BUDAPEST

V. RUDOLF-
RAKPART 8.
Telefon: 14-38.

BRACHFELD F.

Ő cs. és apost. kir. felsége kamarai szállítója
Csász. és kir. udvari szállító

Tábori fehérneműek és esőkabátok.

Féregóvó selyemingek és alsóruházat.
Tricot alsóruházat és gyapjuharisnyák.

Uri téli ruházat, téli kabátok, bundák mérték után.

Budapest, Dorottya-u. 1. Gizella-tér sarok.

Meinl féle

új termésű
tea

Felelős szerkesztő: DOBAY ISTVÁN.

Főmunkatárs: NÁDASDI BAÁN ACHILLES dr.

Laptulajdonos: DOBAY ISTVÁN és SZÉNÁSY SÁNDOR DR.

Gróf Esterházy Ferenc
uradalmi pezsgőgyára

Tata.

A nyugati harcterről: Porosz tisztek Hubertus-napi versenye a front mögött.

Vilmos-huszárok pihenője egy erős nap után.

Sárdy Tibor huszárcapitány felvétele.

Művész-sorsjáték

az orosz-dulta sárosi falvak fölépítésére.
Kiállítása: a városligeti Szépművészeti Múzeumban.
Nyitva minden nap 9—3-ig; vasárnap egész nap.
Belépődíj 40 fillér. Sorsjegy ára 5 K. Kapható A Társaság kiadóhivatalában és minden dohánytözsdében.

A Ritz az előkelő társaság szállója.

RITZ

szálloda étterme délb-
ben és este couvert és
étlap szerint normális
:: szállodai árakkal. ::

Ujból megnyilott november 14-én

RITZ

szálloda teaszalonja
délután 5-7-ig zenés uzson-
nával, 8 óra után színházi
vacsorával. Hideg buttet és
:: cukrászdai italok. :: ::

RITZ

pince (bejárat a Duna felől).
Magyar konyha po gári árak-
kal. A Fővárosi Serfözde
márciusi k.viteli söre pohár-
ban. :: ::

Bérlője: ACZÉL ARTUR, a római Imperiál-szálloda tulajdonosa.

Urmánczy Nándorné **Szakácskönyve** az uri világ
izlésc. ..

**A könyv ára kötve 3 kor. 60 fillér. A szerző
könyvének tiszta jövedelmét a háboru árvái
felsegítésére fordítja.**

Eltér minden eddigi sablonos rendszertől. A mai viszonyokhoz alkal-
mazkodik. Közel 500 eredeti, praktikus étel receptjét maga próbálta
ki és a ki utána csinálja, biztosra mehet. Főszempontjai: takarékos-
ság, izletesség, egészség. Kiállítása igazán művészi: címfofelét *Glatter
Gyula* festőművész rajzolta. ** Megrendelhető: **A Társaság**
kiadóhivatalánál, Budapest, Ritz-szálló.

HUBERT J. E.

GENTRY CLUB

kapható minden nagyobb üzletben

ELSŐ MAGYAR
PEZSGŐ-GYÁR
POZSONYBAN

Alapítottott 1825-ben